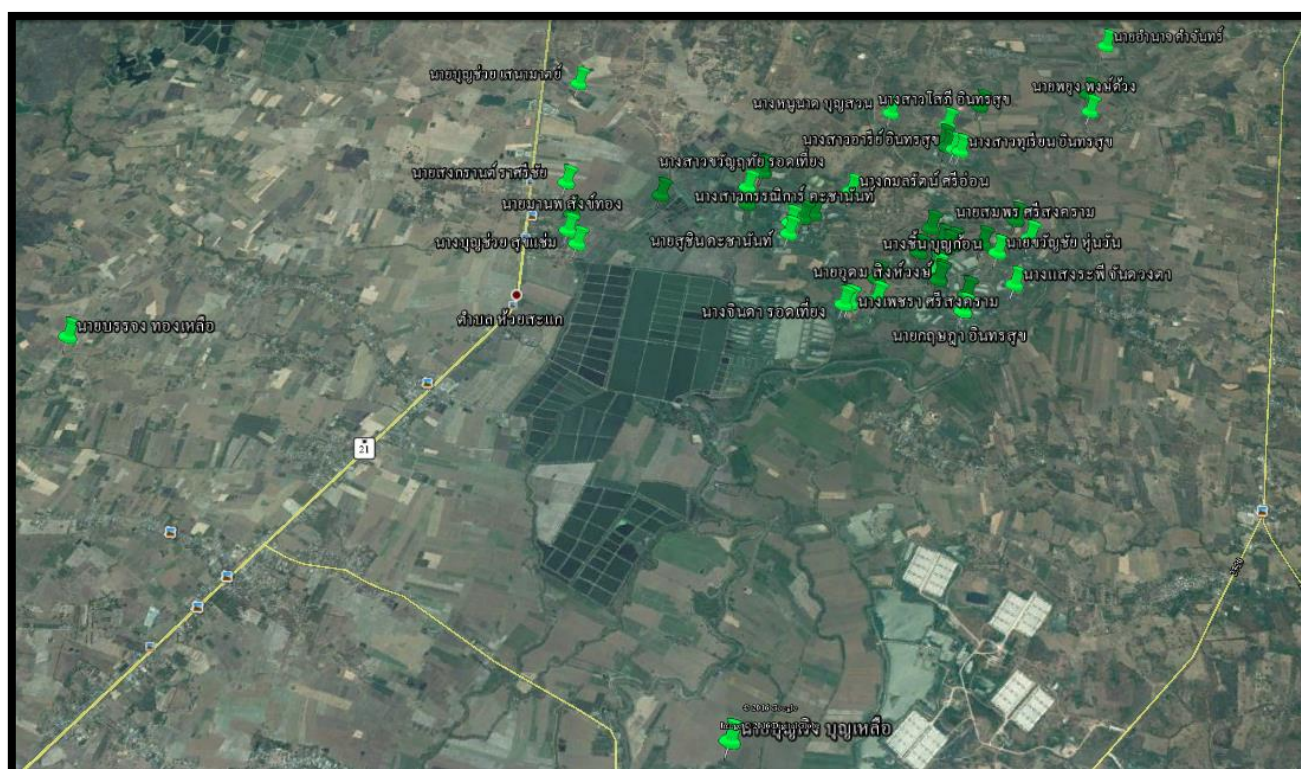

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปลานิลห้วยสะแก
ตำบลห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง
สำนักงานประมงจังหวัดเพชรบูรณ์

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด)

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ (แปลงปี ๒๕๖๐)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้ทุกหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยจัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกัน มีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิต ร่วมกันบริหารจัดการแปลงให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ตลาด และความประสงค์ของกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง คิดวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการตลาด โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน และอำนวยความสะดวก

ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ กรมประมง ได้มอบหมายให้หน่วยงานในพื้นที่ร่วมบูรณาการ เพื่อดำเนินโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน และเสริมสร้างเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ ซึ่งสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น และลดต้นทุน เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ด้วยการจัดการเลี้ยงตามมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ มีการวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยที่เกษตรกรยังคงเป็นเจ้าของพื้นที่และทำการผลิตเอง โดยสมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมายการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอน ตลอดจนถึงการเชื่อมโยงการตลาด การจำหน่ายผลผลิต และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

๑. ข้อมูลพื้นฐานของแปลง

ชื่อกลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปลานิลห้วยสะแก

ที่ตั้งกลุ่ม เลขที่ ๑๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

ชนิดสินค้า : ปลานิล และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลา

รหัสเลขที่แปลง : ๒๐๐๖๗๐๑๑๕๐๐๐๑ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

จำนวนสมาชิก ๕๐ ราย

พื้นที่ดำเนินการ หมู่ที่ ๓, ๕, ๗, ๙, ๑๐ และ ๑๒ ตำบลห้วยสะแก

อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

พื้นที่ฟาร์ม บ่อเลี้ยงปลา จำนวน ๓๖๑ ไร่

จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปลานิลห้วยสะแก ณ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

รหัสทะเบียน ๙-๖๗-๐๑-๑๕/๑-๐๐๒๒ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้จัดการแปลงภาคราชการ

นางสุชีลา อุบลสอาด หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง

สำนักงานประมงจังหวัดเพชรบูรณ์ โทรศัพท์ ๐๘ ๑๔๗๖ ๓๗๓๗

ผู้จัดการแปลงภาคเกษตรกร

นายนิธิ เหลาหิรัญ บ้านเลขที่ ๑๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ โทรศัพท์ ๐๖ ๔๖๕๔ ๑๐๔๒

คณะกรรมการแปลงใหญ่ประกอบด้วย

๑. นายนิธิ เหลาหิรัญ	ตำแหน่ง ประธาน
๒. นายชาติ คะชานันท์	ตำแหน่ง รองประธาน
๓. นายบุญช่วย เสนามาตย์	ตำแหน่ง เลขานุการ
๔. นางจินดา รอดเที่ยง	ตำแหน่ง เสรีย์ญิก
๕. นางสาวแหวน คะชานันท์	ตำแหน่ง กรรมการ
๖. นางสาวอารีย์ อินทรสุข	ตำแหน่ง กรรมการ
๗. นางกมลรัตน์ ศรีอ่อน	ตำแหน่ง กรรมการ

๒. กิจกรรมที่ดำเนินการ

➤ ๑. การฝึกอบรม

- ๑.๑ เรื่อง การเพาะเลี้ยงปลานิลและมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี
- ๑.๒ เรื่อง การรวมกลุ่มและจัดตั้งสหกรณ์ และการแปรรูปปลานิล
- ๑.๓ เรื่อง การเลี้ยงปลานิลและการลดต้นทุนการผลิต
- ๑.๔ เรื่อง การบำบัดของเสียจากการเลี้ยง
- ๑.๕ เรื่อง การแปรรูปปลานิล
- ๑.๖ เรื่อง ทิศทางและแนวโน้มการตลาดสินค้าปลานิล
- ๑.๗ เรื่อง หลักการตลาดสัตว์น้ำ และความต้องการของตลาด
- ๑.๘ เรื่อง การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพรายแปลง/บัญชีกลุ่ม
- ๑.๙ เรื่อง เทคโนโลยีการแปรรูปสัตว์น้ำ
- ๑.๑๐ เรื่อง ระบบการจัดการและด้านความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

➤ ๒. การศึกษาดูงาน

๒.๑ ศึกษาดูงานด้านการเลี้ยงปลานิลของสหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชลบุรีจำกัด อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี และด้านการแปรรูปสัตว์น้ำของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปปลา หมู่ที่ ๕ ตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

๒.๒ กลุ่มแปลงใหญ่ (ปลานิล) จังหวัดเชียงราย และกลุ่มแปรรูปปลาบ้านโยนก ตำบลโยนก อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

➤ ๓. สนับสนุนปลานิลพันธุ์ดี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพชรบูรณ์ ได้ทำการผลิตปลานิลพันธุ์ดีสนับสนุนให้กับผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด ๕๐ ราย จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว/ราย เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกพันธุ์ปลานิลที่ดีมาเลี้ยงส่วนหนึ่งที่จะลดต้นทุนในการเลี้ยงได้

➤ ๔. การรับรองมาตรฐานฟาร์มปลานิล GAP

ตรวจประเมินฟาร์มและให้การรับรองมาตรฐานฟาร์มปลานิล GAP จากการเข้าตรวจประเมินเกษตรกรผ่านการรับรองตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับการผลิตสัตว์น้ำ(จี เอ พี) กรมประมง จำนวน ๕๐ ราย คิดเป็น ๑๐๐ เพอร์เซ็นต์

➤ ๕. การเชื่อมโยงการตลาด

๕.๑ ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าปลานิลแปรรูปในงานแสดงสินค้า และตลาดเกษตรกร

การจำหน่ายสินค้า ส่วนใหญ่จำหน่ายเป็นพลาสติกหน้าฟาร์ม และมีการออกร้านที่ตลาดเกษตรกร บริเวณหน้าสหกรณ์การเกษตรเพชรบูรณ์ จำกัด อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ สัปดาห์ละ ๓ วัน (พุธ พฤหัสบดี และศุกร์) และร่วมโครงการกรีนมาร์เก็ตของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในการนำสินค้าไปจำหน่ายในช่องทางต่างๆ ที่โครงการฯ จัดขึ้น

การพัฒนาเพิ่มมูลค่าของสินค้าปลานิลแปรรูป โดยได้รับสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดเพชรบูรณ์ ในการซื้อตู้แช่ในการเก็บวัตถุดิบ เครื่องซีลสุญญากาศ เพื่อให้บรรจุภัณฑ์เก็บได้นานและลดกลิ่น เช่น ปลาต้ม ปลาแดดเดียว ปลาหวาน น้ำพริกปลา ปลาเส้น ฯลฯ

➤ ๕.๒ ร่วมจัดงาน “แหล่งท่องเที่ยวนาชม อาหารนาชิม”

มีการนำสินค้า ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของแปลงใหญ่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มาวางจำหน่าย ณ ตลาดกรีนมาร์เก็ตเพชรบูรณ์ พระใหญ่ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๒ ครั้ง

๓. เทคนิค/วิธีการลดต้นทุนการผลิต

เป้าหมาย ลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ ๒๐ (ภายใน ๓ ปี)

วิธีดำเนินการ

- มีการเตรียมบ่อเลี้ยง ก่อนปล่อยสัตว์น้ำ
- ส่งเสริมให้ปลูกหญ้าเนเปียร์ปากช่อง ๑ เพื่อใช้เป็นอาหารสมทบนำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์น้ำ
- ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๔,๐๐๐ ตัว/ไร่
- ใช้สูตรอาหาร อมรฟีด ๖:๔:๑

วัตถุดิบ

๑. หญ้าเนเปียร์สับ หมัก ๒๐ วัน จำนวน ๖ กิโลกรัม

๒. รำละเอียด จำนวน ๔ กิโลกรัม

๓. อาหารสัตว์น้ำโปรตีน ๓๐ % จำนวน ๑ กิโลกรัม

นำส่วนผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน อัตราส่วนอาหารผสม ๖ : ๔ : ๑

เปอร์เซ็นต์โปรตีน อาหารผสม ๘.๘๒ % ต้นทุน/กิโลกรัม : ๖.๗๕ บาท

๔. เทคนิค/วิธีการเพิ่มผลผลิต

เป้าหมาย เพิ่มผลผลิต ร้อยละ ๒๐ (ภายใน ๓ ปี)

วิธีดำเนินการ

- มีการเตรียมบ่อเลี้ยง ก่อนปล่อยสัตว์น้ำ
- คัดเลือกปลานิลพันธุ์ดีมาเลี้ยง (ปลานิลแปลงเพศ)
- การอนุบาลลูกปลาก่อนปล่อยเลี้ยง
- การใช้สวิงในการให้อาหารเพื่อลดการสูญเสีย
- การใช้สารชีวภาพ จุลินทรีย์ ในการย่อยสลาย
- การเลี้ยงปลาชนิดอื่นเสริม เช่น ปลายี่สก ตะเพียนขาว
- การปลูกพืชผัก บนคันบ่อ เป็นรายได้เสริม

๕. สรุปผลการดำเนินงาน

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบต้นทุน ผลผลิต ของแปลงใหญ่

รายการ	ก่อนเข้า โครงการฯ	หลังเข้า โครงการฯ	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)
ต้นทุนการผลิต (บาท/กก.) เฉลี่ย	๒๑.๘๗	๑๘.๖๐	-๑๔.๙๕
ผลผลิต (กก./ไร่) เฉลี่ย	๔๖๙.๘๖	๕๔๒.๘๓	๑๕.๕๓
ราคาผลผลิต ของแปลงใหญ่ (บาท/กก.) เฉลี่ย	๓๗.๗๕	๔๑.๓๕	๙.๕๔
ราคาผลผลิต นอกแปลงใหญ่ (บาท/กก.) เฉลี่ย	๓๗.๗๕	๓๖.๙๑	-๒.๒๓

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบการรับรองมาตรฐานฟาร์มเกษตรกร

มาตรฐานที่ได้รับ	จำนวนที่ส่งใบคำ ขอ (ราย)	จำนวนที่ได้รับรอง (ราย)	อัตราการรับรองมาตรฐาน (ร้อยละ) (เปรียบเทียบกับเกษตรกรในแปลงทั้งหมดกับเกษตรกรที่ ได้รับรองมาตรฐาน)
มาตรฐาน GAP กรมประมง	๕๐	๕๐	๑๐๐
มาตรฐาน GAP มกษ ๓๔๑-๒๕๕๗	๐	๐	๐
รวม	๕๐	๕๐	๑๐๐

๖. ปัญหาและอุปสรรค/ แนวทางการแก้ไข

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. ศัตรูปลา (ตัวเงิน ตัวทอง)	จัดการบริเวณรอบแปลง ให้สะอาด ตัดหญ้าบริเวณคันบ่อ
๒. วัตถุดิบในการทำอาหาร	ให้ใช้หญ้าเนเปียร์ปากช่อง ๑ เป็นส่วนผสมร่วมกับวัตถุดิบอื่น ๆ
๓. แรงงานในการใช้จับปลา	ใช้วิธีการลงแขก
๔. ปัญหาปลาขาดออกซิเจนในช่วงเวลาฝนตก	ใช้วิธีพ่นน้ำ หรือใช้ใบพัดตีน้ำ เพื่อเป็นการเพิ่มก๊าซออกซิเจน
๕. การเลี้ยงปลาในฤดูหนาว	งดปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำในช่วงฤดูหนาว

